

**ЦЕНТРАЛНА КОМИСИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА
МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ КЪМ
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

**ОТЧЕТЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЦЕНТРАЛНАТА И
МЕСТНИТЕ КОМИСИИ ЗА БОРБА
СРЕЩУ ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ
ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И
НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ
ПРЕЗ 2017 ГОДИНА**

СОФИЯ 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
I. Дейности на МКБППМН	3
1. Организационно състояние на местните комисии	3
2. Превантивна дейност на МКБППМН	5
2.1. Дейност по обхващане на децата в училище	6
2.2. Дейност по ограничаване на криминалната активност на ромските деца	6
2.3. Дейност по подпомагане на родители и семейства	7
2.4. Превенция на асоциалното поведение	7
2.5. Превенция на насилието	8
2.6. Превенция на наркотиците, употребата на алкохол и тютюнопушене	11
2.7. Превенция на сексуалната експлоатация и трафика на хора	15
2.8. Престъпления и противообществени прояви, свързани с железопътния транспорт	17
3. Дейност на превантивните центрове и консултативните кабинети към МКБППМН	18
4. Други дейности на МКБППМН	19
II. Дейност на Централната комисия за БППМН	22
1. Изследователска и аналитична дейност	22
2. Дейност по методическо ръководство и контрол върху дейността на местните комисии	23
3. Квалификационна дейност	24
4. Координация и съвместна дейност с други институции	25
5. Информационна дейност	26
6. Заседание на Централната комисия	26

В изпълнение на чл. 7 ал. 2 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН), Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЦКБППМН) всяка година отчита своята дейност пред Министерския съвет. Съгласно цитирания законов текст, местните комисии ежегодно отчитат дейността си пред кмета, пред общинския съвет и пред Централната комисия. В изпълнение на своите законово установени функции, визирани в чл. 8 от Закона за БППМН, Централната комисия ръководи и контролира дейността на местните комисии. Настоящият отчетен доклад обхваща дейността на Централната и местните комисии за БППМН през 2017 г. Докладът е изготвен и в изпълнение на чл. 8, ал. 4 от ЗБППМН относно информиране на обществеността за състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните; за мерките за възпитателно въздействие; за рисковите ситуации, при които малолетни и непълнолетни могат да бъдат въвличани в извършването на противообществени прояви и престъпления.

I. Дейности на МКБППМН

1. Организационно състояние на местните комисии

Местните комисии са основните субекти за организация на цялостната дейност по превенция и противодействие на детското асоциално поведение на ниво община (район). В съответствие със ЗБППМН в страната функционират **297 местни комисии.**

Секретарите на местните комисии за БППМН са координатори и организатори на дейността на МКБППМН. Това са висококвалифицирани специалисти – педагози, социални педагози, психолози, социални работници, юристи и други, които извършват експертна дейност по управление и организация на системата за БППМН в съответната община.

Работата на секретаря на местна комисия е свързана с анализиране на криминогенните фактори и специфичните проблеми в общината (района); с организация на социално-превантивната дейност на територията на общината (района); подготовка, ръководство и реализация на стратегии, програми и проекти; подготовка и

провеждане на възпитателни дела; привеждане в изпълнение на възпитателните мерки по чл. 13 и мерките спрямо родители по чл. 15 от ЗБППМН и др.

Секретарите участват и в дейността на общинските комисии за детето, училищните съвети, пробационните съвети, съветите по наркотични вещества и други органи на общинско ниво, които работят по проблемите на децата.

През 2017 г., в страната са работили **206 щатни секретари (232** през 2016 г., и 221 през 2015 г.) на МКБППМН. Този брой съставлява **69% от всички секретари** на МКБППМН (78% през 2016 г., и 75% през 2015 г.) в страната. Констатираното намаляване на броя им може да се обясни с финансовото състояние на някои общини, подценяването на дейността на МКБППМН, както и с отлив от професията, провокиран от отрицателното отношение на редица неправителствени организации към системата за МБППМН.

От всички щатни секретари, **23% са назначени по служебно правоотношение** (20% през 2016 г., и 26% през 2015 г.). С Постановление № 51 на МС (ДВ, бр. 24/2006 г.) длъжността „секретар на местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните“ е включена в класификатора на длъжностите в администрацията, което отговаря на професионалната квалификация на секретарите и необходимостта от по-справедливо заплащане на труда им и служебната им стабилност.

Останалите 158 щатни секретари са назначени по трудови правоотношения. Част от секретарите (предимно в малки общини) са нещатни или съвместяват две и повече длъжности.

През 2017 г., към местните комисии са работили около **1 900 обществени възпитатели**. Дейността им е от особена важност в сферата както на първичната, така и на вторичната превенция. Обществените възпитатели осъществяват индивидуална превантивна и корекционно-възпитателна работа, в съответствие с чл. 13, т. 5 и чл. 41 от ЗБППМН, Статута на обществения възпитател и Методиката за работата на обществените възпитатели; подпомагат родители, които срещат затруднения при възпитанието на децата си; консултират деца и родители в помощните органи на МКБППМН – центрове за превенция и консултативни кабинети; извършват проверки във връзка с чл. 16, ал. 2 от ЗБППМН, осъществяват лекции и беседи по училища; участват в проверки за посещението на малолетни и непълнолетни в заведения, след определения час в Закона за закрила на детето и Наредба №4 на общините; изготвят доклади за възпитателните дела; участват в привеждането в изпълнение на

възпитателните мерки и мерките за родители по чл. 15 от ЗБППМН. Според възможностите и нуждите си, местните комисии полагат грижа за повишаването на квалификацията на обществените възпитатели. С цел прецизност на подбора, през 2017 г. Централната комисия разработи и въведе в местните комисии критерии за подбор и оценка на работата на обществените възпитатели.

Средствата за дейност на местните комисии се определят от Министерството на финансите по бюджетите на общините в Закона за държавния бюджет, по предложение на Централната комисия за БППМН. Тези средства, все още, са крайно недостатъчни за реализацията на многобройните дейности и програми по ограничаване на криминогенните фактори и превенцията на асоциалното поведение.

2. Превантивна дейност на МКБППМН

Основната дейност на местните комисии за БППМН е социално-превантивната. Тя включва анализ на криминогенните фактори, предотвратяване и ограничаване на действието им; идентификация, проучване и анализ на проблемите, свързани с девиациите в поведението на подрастващите на територията на съответната община (район в градовете с районно деление); работа по стратегии, програми и проекти; партньорство с други органи и НПО, квалификационна дейност.

Като органи по превенцията на ниво община, местните комисии осъществяват различни дейности по предотвратяване извършването на криминални деяния от малолетни и непълнолетни, информират и ангажират местните власти и местната общественост с анализа на състоянието, проблемите и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и предприемат мерки за тяхното ограничаване. МКБППМН съобразяват **превантивната си дейност** с конкретните особености на общината (района) за ограничаване на криминогенните фактори. Всяка комисия, в зависимост от конкретния проблем, спецификата и възможностите на общината (района) и наличния материален и кадрови ресурс, използва различни форми, методи и средства: лекции, беседи, семинари, тренинги, кръгли маси, видеофилми с дискусии по тях; открити уроци по проблемите на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, престъпността от деца и срещу деца; превенция на рисковото поведение; дебати и обучения по гражданско образование, правата и отговорностите на децата; превенция на „спортното“ хулиганство; организиране на спортни дейности с безплатно ползване на бази, летни

лагери, туризъм; младежки дискотеки; конкурси; тематични спектакли и други. В тези дейности се включват и деца с противообществени прояви.

2.1. Дейност по обхващане на децата в училище.

В изпълнение на приоритетните области за превантивна дейност през 2017 година, ЦКБППМН и МКБППМН са включени в приетия с Решение № 373 от 05.07.2017 г. на МС **Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Секретарите на МКБППМН участват в обходите на мобилните екипи, намират периодично информация за привлечените отново и задържани в училище деца, предприемат необходимите мерки за съдействие на компетентните органи за **ограничаване на отпадането от училище**, съдействат за социалната интеграция на малолетни и непълнолетни, извършили противообществени прояви и престъпления; за професионалното обучение и трудова заетост на непълнолетни, пребивавали в социално-педагогически интернати (СПИ), възпитателни училища-интернати (ВУИ), поправителен дом (ПД), условно осъдени и предсрочно освободени; за решаването на социални проблеми на деца и семейства в криминогенен риск.**

2.2. Дейност по ограничаване на криминалната активност на ромските деца

По отношение на друг приоритет – работа за **ограничаване на криминалната активност на ромските деца**, много от МКБППМН са включили в съставите си, или като обществени възпитатели, ромски лидери, представители на ромски неправителствени организации и здравни медиатори, които работят на терен в ромските махали. МКБППМН съдействат за привличане на ромските деца в училище и редовното им посещение на учебните занятия. Осъществявани са информационни кампании в ромските общности за превенция на престъпността, употреба на наркотични (вкл. алкохол и тютюнопушене), проституция и трафик, противообществени прояви и престъпления по железопътния транспорт, здравно и сексуално образование, ранната бременност, ограничаване на ранните бракове, отговорно родителство.

2.3. Дейност по подпомагане на родители и семейства

Друг приоритет на МКБППМН е **работата с родители и семейства**, чиито деца са извършили противообществени прояви: информиране по проблемите на асоциалното поведение; дискусии; индивидуални и семейни консултации. Като успешна практика в много комисии е утвърдена формата „**Училище за родители**”. В тези „училища” висококвалифицирани специалисти оказват помощ на родителите за преодоляването на проблеми при социализацията, общуването с децата, преодоляване на конфликти, психологическа подкрепа, предпазване от употреба на алкохол, наркотици, насилие, асоциално поведение, придобиване на знания и умения от настоящи и бъдещи родители за отглеждането и възпитанието на техните деца.

2.4. Превенция на асоциалното поведение

Превенцията на престъпността и противообществените прояви от малолетните и непълнолетните е основната дейност на МКБППМН. За целта се реализират програми, кампании и проекти, които обхващат деца и родители.

Данните за 2017 г. показват утвърдена **тенденция на нарастване на броя на реализираните от МКБППМН програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение**. След известен спад през 2015 г. и 2016 г., през последната година отново е **зраснал броят на обхванатите**.

През 2017 г. се констатира и **съществено нарастване на консултираните деца, родители и семейства** от специалистите в МКБППМН и помощните органи към тях.

Брой програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение			
Години	Брой програми и кампании	Брой обхванати лица в програми и кампании	Брой консултирани деца и родители от МКБППМН и техните органи
2013	636	133 357	14 505

2014	561	185 858	14 467
2015	585	179 397	16 018
2016	641	170 610	14 135
2017	672	172 012	15 030

Теми на реализираните през 2017 г. общински програми и кампании: „Превенция на престъпността и противообществените прояви сред децата“; „Ранна превенция на отклоненията в поведението“; „Превенция на проблемното поведение сред подрастващите“; „Превенция на асоциалното поведение сред малолетни и непълнолетни“; „Запознаване със ЗБППМН и дейността на МКБППМН“. Местните комисии прилагат форми на работа, доказали своята ефективност за обхващането на все повече малолетни и непълнолетни, като се ангажира и обществеността с проблема за асоциалното поведение сред децата.

2.5. Превенция на насилието

Превенцията на **насилието между деца и срещу деца е сред приоритетите в дейността на ЦКБППМН и МКБППМН**. В тази връзка, Централната комисия още през 2006 г. е изпратила указание до всички местни комисии относно разработването и реализацията на общински програми и планове за действия, насочени към превенция на насилието. В резултат, всяка година, в докладите си до ЦКБППМН, местните комисии изпращат информация за реализираните дейности по този приоритет, в съответствие и с **Националната програма за противодействие на насилието над деца (2017-2020 година) на ДАЗД** и съответния Национален план за превенция на насилието над деца.

През 2017 г., МКБППМН са реализирали **216 общински програми (212 през 2016 г., и 179 през 2015 г.), кампании и проекти по превенция на насилието между деца и срещу деца**. Очертава се тенденция на нарастване на активността на МКБППМН в това направление. Значително е увеличението на обхванатите в тези дейности деца и родители, които през 2017 г. са били **72 607**, докато през предходната година са участвали **50 928**.

По-съществените дейности и инициативи, реализирани в рамките на тези програми, кампании и проекти:

- Повишаване на осведомеността на деца и родители за насилието; Запознаване с различни видове насилие; Техники за преодоляване на агресия и решаване на казуси от ученици, свързани с агресия и насилие; Реакции при действие на насилие;
- Конкурси за есе „Стоп на агресията“, „Подари усмивка, направи добро“, конкурс за презентации „Агресията – силата на слабите“;
- Консултиране на деца в риск, на родители, както и съвместни семейни консултации, психологическа подкрепа на деца, преживели насилие; индивидуални срещи с подрастващи; превенция на рискови групи деца чрез предоставяне на услуги в общността;
- Театър срещу насилието, форум-театър, музикотерапия, музикални междучасия;
- Лекции, беседи, тренинги, изнесени обучения, срещи, дискусии, презентации от ученици; интерактивни обучения и ролеви ситуации; разговори и тренинги с родители;
- Реализация на проекти;
- Анкети и проучвания, тестове за нивото на агресивност на учениците, скрининг за изследване на училищния тормоз;
- Часове на класа по проблемите на насилието; Участие на родители в часове на класа, обсъждания за причините и проявите на насилие от учениците и последиците за личността;
- Подготовка и разпространение на информационни материали: дипломи за ролята на семейството за предпазване на децата от насилие и поставянето им в сайта на училището, оформяне на кътове в класната стая; тематични изложби; брошури „Насилието унищожава човечността“; силиконови гривни „Не на агресията в моето училище“; плакати за превенция на агресия, тормоз и насилие; тематични табла „Ние не приемаме насилието“; изготвяне на постери;
- Подготовка и издаване на помагала по превенцията на насилието в училищата; Наръчник за решаване на конфликти;
- Ден на розовата фланелка, състезания „От розов по-розов“, изработване на материали от ученици във връзка със Световния ден срещу тормоза в училище;
- Рискове и опасности в интернет, запознаване на учениците с проблемите за насилието по интернет;

- Спортни мероприятия срещу насилието – маратони, футболни турнири, волейбол;
- Съвместна работа на МКБППМН с училищните комисии за превенция;
- Възпитаване на толерантност у децата;
- Създаване на механизъм за докладване на случаи за насилие – „Гореща поща“ в класната стая;
- Прожекции и обсъждания на филми за агресията и насилието;
- Механизъм за превенция на училищния тормоз, планове за справяне с насилието и агресията в училище, механизъм за въздействие на деца с проблемно поведение; училищен координационен екип за превенция на насилието;
- Популяризиране на Националната телефонна линия за деца.

Теми на реализираните от МКБППМН през 2017 г. програми и кампании:

„Общинска програма за превенция на насилието и агресията сред децата“; „Защита на децата от всякакви форми на насилие, злоупотреби и експлоатация“; „Агресия, конфликти и начини за общуване“; „Да спрем насилието и агресията в училище, у дома и на улицата – как да се предпазим“; „Стратегии за ограничаване на агресията“; „Превантивни мерки за закрила на детето от родителско насилие и насилие между деца“; „Идентифициране на децата, склонни към прояви на агресия и насилие“; „Агресивният език при учениците“; „Как да преодоляваме агресията и насилието“; „Как да се държа на обществени места“; „Агресивно общуване в неформални групи“; „Мирно решаване на конфликти“; „Модел на агресивно поведение и смисълът на компромиса в общуването“; „Не на тормоза и насилието в училище“; „Агресията – сила или безсилие“; „Превенция на тормоза в училище“; „Безопасен интернет, кибертормоз, интернет измамите, насилие по мобилните устройства“; „Кой е срещу мен в мрежата“; „Рисково поведение в социалните мрежи и реалния живот“; „Превенция на спортното хулиганство“; „Моето дете – жертва или насилник“; „Какво са дезадаптивните копинги“; „Ролята на семейството за агресивното поведение при децата – причини, превенция и добри практики“; „Социални умения – как да общуваме с връстници и можем ли да работим в екип“; „Приятели срещу насилието“; „Агресията в нас“; „Спорт срещу агресия“; „Конфликтите, в които аз печеля и ти печелиш“; „Да бъдем по-толерантни един към друг“; „Толерантност и преодоляване на агресията“; „Подай ръка, не бъди агресивен“; „Как да приемам различните от мен“; „Пубертет и агресия“;

„Намаляване на агресията у децата чрез създаване на умения за правилно общуване и решаване на конфликти чрез изкуство и спорт“; „Деца, родители и учители срещу езика на омразата“; „Да играем заедно без насилие“; „Нека заедно направим света едно по-добро място за живеене“.

2.6. Превенция на наркоманиите, употребата на алкохол и тютюнопушене

В изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците (2014-2018 г.) местните комисии за БППМН извършват информационно-консултативна, проучвателна и изследователска дейност; анализират факторите, способстващи употреба на наркотични вещества сред подрастващите; разработват програми и проекти за работа с рискови групи, за квалификация на специалистите; разработват и разпространяват информационни печатни и видеоматериали. В добро партньорство със Съветите по наркотични вещества, Превантивно-информационните центрове и Районните здравни инспекции, комисииите реализират различни съвместни дейности. Осъществени са обучения на **специалисти и доброволци** – главно секретари и членове на МКБППМН, ИДПС, обществени възпитатели, педагогически съветници, социални работници, медицински специалисти от училищните кабинети, учители, студенти и ученици, ученически парламенти, родители по теми: „Обучения по проблеми на наркотичните зависимости – видове, места, където да потърсим помощ“; обучения на доброволци; „Връстници обучават връстници“; обучения на ученици по темата за употребата на алкохол. Семинар за ученици на тема: „Да се научим да разграничаваме действителността от митовете за наркотиците“. Методически указания за превенция на употребата на наркотични вещества.

През годината, МКБППМН са работили по **163 програми и проекта** (140 през 2016 г., и 145 през 2015 г.) за **превенция на рисковото поведение за употреба на наркотици, в които са обхванати 31 303** (25 140 през 2016 г., 19 012 през 2015 г.) деца, родители, учители, специалисти и доброволци. **Очертава се значително нарастване на ангажираните, спрямо предходната година, благодарение на по-голямата активност на МКБППМН.**

Актуални теми на програмите и проектите: „Разпознаване, превенция и насочване на родители на деца, употребяващи ПАВ“; беседи за рисковото поведение на учениците, свързано с наркотичните вещества; изложби на детски рисунки; спортни мероприятия; обсъждане на филми; арт-студио „Камбана“; форум-театър; „Животът е

безценен, не го заменяй с дрога!“; конкурс за есе „Моят приятел наркоман“; конкурс за рисунка и колаж „Независим“; срещи и обсъждания с педагогически съветници, училищни психолози и училищни комисии за превенция на ДПУ; „Поведенчески девиации и злоупотреби“; „Наркотиците не казват „Обичам те!“ ; „Започнеш ли, животът спира!“; „Как да не стана зависим“; Програма за работа с родители по тестове за домашно контролиране на употребата на наркотици“; „Енциклопедия на наркотиците“; „Аз избрах живота, а не дрогата. Помогни на приятел!“; демонстрации с алко-очила и пушеца кукла; „Модел на поведение при употреба на ПАВ“; „Опознай наркотика, за да не го обикнеш!“; „Роля и грижи на родителите за предпазване на децата от наркотици“; ежемесечни срещи на клубове по превенция на наркоманиите; „Наркотиците – да поговорим за тях, преди да е станало късно“; изнесен консултативен кабинет за отказване от тютюнопушене; турнир по спортна стрелба; „Не на дрогата и противообществените прояви“; „Свободата да бъдеш независим“; „Модерните убийци“; „Разпознай и откажи!“.

Важна част от работата на МКБППМН е разработването и осъществяването на **специализирани програми за деца и семейства в риск от употреба на наркотици**. През 2017 г. са реализирани 85 такива програми (65 през 2016 г. и 183 през 2015 г.), обхванати са 7 478 (3 276 през 2016 г., и 6 434 през 2015 г.) деца, родители и семейства. Констатира се нарастване на обхванатите спрямо предходната година.

Теми на **програмите**: „Разпознаване, превенция и насочване на родители на деца, употребяващи ПАВ“; „Как да разпознаем децата, употребяващи наркотици“; „Училище за родители“; „Родителска отговорност“; „Позитивно родителство“; „Как да реагирам, ако забележа смущаващи отклонения в поведението на своето дете“; консултации за семейства в риск; консултиране и взаимопомощ“; „Повишаване на родителския капацитет“; „Родителю, чуй детето!“; „Ангажиране на свободното време с полезни и интересни занимания за децата в рискови семейства“; „Ангажираност чрез любими дейности“; „Поведенчески и емоционални разстройства при употреба на наркотични вещества“; „Да оздравееш от зависимостта“; „Симптоми за употреба“; „Програма за индикативна превенция за употреба на наркотични вещества сред деца в риск“; „Групов натиск, рисково поведение и зависимост“; „Аз преминах през ада, не го прави и ти!“.

През 2017 г., в МКБППМН и в централите за превенция и консултативните кабинети към тях, са консултирани **9 519** (8 233 през 2016 г., и 9 580 през 2015 г.) деца и родители във връзка с употребата на наркотици, алкохол и тютюневи

изделия. По този показател също се наблюдава нарастване на броя на консултираните лица, спрямо предходната година.

Издадените от МКБППМН, областни центрове по наркотични вещества, превантивно-информационни центрове и разпространени от МКБППМН в общините и училищата **информационни материали по превенция на употребата на наркотици, алкохол и тютюневи изделия през 2017 г., са в тираж 107 506** (40 183 през 2016 г., и 49 885 през 2015 г.) броя – стикери, флаери, балони, значки, брошури, дипляни, листовки, картички, календари, химикалки, бележници, ключодържатели, тениски, шапки, светлоотразителни жилетки, чадъри, раници, плакати, книги, сборници и други. Създадени са или са представяни филми, клипове, театрални постановки, мултимедийни презентации, методически наръчници, рубрики в сайтове на общини, местни комисии и училища. Наблюдава се **нарастване на броя на издадените и разпространени информационни материали спрямо предходната година.**

Наред с това, МКБППМН се стремят да обогатяват и актуализират съдържателно издаваните и разпространявани информационни материали. **По-интересните теми:** „Аз знам своите правила“; „Аутрич – работа с деца в риск и маргинализирани групи сред етническите малцинства“; „Вредата от алкохола, цигарите и наркотиците“; „Истината за наркотиците“; „Поведенчески и емоционални разстройства при подрастващи – брошура за родители“; видеофилми „Пропуснат живот“ , „Не дишай“ и „Вкусът на злото“; Наркопедия – енциклопедия на наркотичните вещества; курс по сценаристика и драматургия; арт-работилница; „Живот без дрога“ – аеробикфест; „Има ли безопасна дрога?“; в помощ на учителите – „Наркотиците – последици от употребата“; „Мисли докато можеш“; „Наркотикът – въпрос на свободен избор или лек начин да загубиш свободата си“; „Как да опазя детето си от джунглата на наркотиците“ – помагало за родители; „В играта с наркотиците винаги губиш“; „10 истини за наркотиците“; „За да има утре“; „Марихуана, амфетамини, кокаин, хероин, нови наркотици“; „Наркотиците – докосване до реалността“. Съвети за тийнейджъри; „Марихуаната без маска и без грим“; „Бъди себе си – кажи не!“; „Тютюнопушенето – вреден навик и опасни последици“; „Наркотиците са бягство, а не решение на твоите проблеми“; „Стига с тази трева“; „Дизайнерска мода“; „Изхвърли алкохола и дрогата! Бъди влюбен!“; „Опасни комбинации“; „Какво ще спечелите, ако откажете цигарите“; „Бонбон срещу цигара“; „Не убива последната доза. Убива първата“; „Не вярвайте на митове и лъжи“; „Наркотиците – преживяно и осмислено“; „Има ли бъдеще един наркоман“; „Не умирай от невежество“.

През 2017 г., МКБППМН са реализирали **459** информационни кампании (322 през 2016 г., и 328 през 2015 г.) и общопревантивни програми за превенция на наркоманиите, алкохола и тютюнопушенето, в които са обхванати **72 245** лица (69 708 през 2016 г., и 70 906 през 2015 г.). Броят на кампаниите е нараснал значително спрямо предходната година, въпреки че дейностите по Националната програма за превенция на наркомани не се финансират целево и комисиите разчитат единствено на ресурсите на общините.

Значими теми на кампаниите: „Дрога или здраве“; „Видове наркотици и последиците от тяхното използване“; „Световен ден срещу дрогата“; „Живот без дрога, алкохол и тютюнев дим“; „За или против марихуаната“; „Свободен или зависим“; театрална постановка „Спасителят“; „Наркоманно поведение“; „Алкохолът и тийнейджърите“; Световен ден без тютюнев дим; „Вредата от пушене на наргиле“; „Дрогата – търсена, преследвана и опасна“; „Наркотиците – илюзия, страдание, престъпност“; „Най-силното оръжие срещу наркотиците е знанието“; „Днес избираш своето утре“; „В играта с наркотиците винаги губиш“; „Атипични знаци – инфо за родители“; конкурс „Яки жици срещу наркотици“; „Изповедта на една хероинова наркоманка“; „Мисли за себе си и не бъди роб на алкохола и цигарите“; „Лека ли е леката дрога“; „Не шофирай, ако си пил!“; „Какво все още не знаем за легалните наркотици?“; „Наказателна отговорност за притежание и разпространение на наркотици“; „Анатомия на един убиец“; „Пасивно тютюнопушене“; „На границите между удоволствието и самоубийството“; „Как да предпазим децата от наркотици?“; „Бялата смърт“; „Фитнес и здравословно хранене“; „Спорт срещу дрога“; „Превенция на употребата на наркотици и анаболни стероиди“; „Алкохол – свобода в окови“; колопоход „Не на наркотиците“; „Училище без зависимости“; „Фактори за употреба на наркотици“; „С музика срещу дрогата“; „Майки срещу дрогата“; „Наркотиците и законът“; „Цигара? Не! Цена здравето си.“; „Наргилетата – коварни и опасни“; „Като танцуваме, не ни се пуши“; „Да останем здрави след „Наздраве!““; „Тютюнопушене, алкохол и работоспособност на учениците“; „Направи си тест!“; „Владетел или роб – ти избираш“; „Страховете – в основата на зависимостите“.

В изпълнение на превантивната и проучвателната си дейност по отношение на наркоманиите, през 2017 г. МКБППМН са провели **126** проучвания (97 през 2016 г. и 107 през 2015 г.) за познанията и нагласите към употребата на наркотични вещества, с обхванати **14 052** анкетирани (14 262 през 2016 г., и 17 549 през 2015 г.) – ученици и родители.

Теми на изследванията: „Какви наркотични вещества познавате?“; „За или против легализацията на марихуаната?“; „Информираността на учениците за употребата на наркотични вещества и разпознаването им“; „Рисковете от употребата“; „Видове наркотични вещества – легални и нелегални“; анкети за родители, относно познанията им за наркотичните вещества и употребата на алкохол; „Наркоманията индивидуален и национален проблем“; „Имаш ли приятели, които употребяват алкохол, цигари и наркотици?“; „Разпространение на наркотици сред ученици“; „Тютюнопушене в детска възраст“; „Опасна ли е за нашето здраве употребата на алкохол, наркотици и цигари“.

2.7. Превенция на сексуалната експлоатация и трафика на хора

През 2017 година местните комисии продължават да работят по **превенцията на сексуалната експлоатация и трафика на деца**. С тяхно съдействие са организирани кампании за запознаване на малолетни и непълнолетни с опасностите от сексуална експлоатация и трафик, за рисковите ситуации, които биха могли да създадат предпоставки за сексуални посегателства. За целта са издавани и/или разпространявани предоставени им от Международната организация по миграция (МОМ), Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), Българската асоциация за семейно планиране (БАСП) и НПО **информационни материали по проблемите на трафика на деца и трудовата и сексуална експлоатация в многохиляден тираж** – плакати, брошури, флаери, видеоматериали, мултимедийни презентации по теми: „Едно момиче разказва“; „Трафикът на хора – съвременен модел на робство“; „Отвори очи – трафик на хора!“; „Трафик на хора – 10 отговора“; „Робството съществува“; „Не сме за продан“; „Непростимо“; „На кръстопът“; „Внимание – трафик на хора“; „Опасният непознат“; „Време за действие. Как да се предпазим“; „Трафик на деца и сексуална експлоатация“.

МКБППМН самостоятелно и/или съвместно с други институции и неправителствени организации са реализирали 243 информационни кампании и програми (137 през 2016 г., и 136 през 2015 г.), в които са обхванати **51 513 лица** (13 533 през 2016 г., и 21 513 през 2015 г.) **по проблемите на трафика и сексуалната експлоатация**. Данните показват съществено нарастване спрямо предходната година, както на кампаниите (програмите), така и на включените в тях деца, родители, специалисти и общественост. Очевидна е повишената активност на местните комисии

за провеждането на инициативи по теми: представяне и обсъждане на филми „Откраднатата светлина“, „Отвори очи“, „Поругана красота“, „Човешки трафик“, „Предай нататък“, „Противодействие на търговията с хора в ЕС“, „Интернет и трафика на хора“, „Педофилия и порнография – опасности, които дебнат от интернет“, „Трафик на хора и социалните мрежи в интернет“, „Дигитални уроци „Кой е срещу теб в мрежата“, „Безопасен интернет – бариера за трафика на хора“, „Училище за родители – „Трафик на деца“; Програми и кампании на тема „Отвори очи“ за сексуалната и трудовата експлоатация, „Това не е кастинг! Това е трафик на хора!“, „Внимание трафик“, „Умения за живот без риск“, конкурс за рисунки на тема „Трафикът на хора съществува“, „Трафикът на хора – съвременна форма на робство“, форум-театър „Сълзи на петолинието“, театър „Ана от другата страна“, „Трафик на хора – видове и как да се предпазим“, „Трафик на хора – информирайте се!“, „По-добре информиран отколкото експлоатиран“, „Преди да тръгнеш помисли!“, Европейски и Международен (световен) ден за борба с трафика на хора, превантивно-информационна кампания „Синьо сърце“ във връзка с Международния ден за борба с трафика на хора, Световен ден на безследно изчезналите деца; „Трафик на хора – определение, видове и механизми на въвличане“, „Канали на трафик на хора и рискови райони“, Презентации „Сексуална и трудова експлоатация“, кръгла маса „Деца и младежи срещу трафика на бебета и деца“, „Поход за свободата 2017“ на международната организация „А 21“, „Опасният непознат – как да се предпазим при среща с непознато лице“, „Трафик на хора и рисковото поведение. Начини за спасяване от трафик“, „Нови форми на трафик на хора – отнемане на телесни органи, тъкани, течности и клетки“, „Принудителни бракове и сексуална експлоатация“, „Жертви на трафик на хора – общуване и социални контакти“, „Идентифициране на жертви на трафик на хора“, „Как да избегнем трафика и насилието при малолетни и непълнолетни“, презентирани на национална телефонна линия за превенция и помощ при трафик на хора“, „Причини за развитието на трафика на хора в България. Как най-често се случва? Предпоставки за уязвимост“, „Как сам да се предпазя от трафик на хора“, „Не съм за продан“.

2.8. Престъпления и противообществени прояви, свързани с железопътния транспорт

В петдесет и две (52) местни комисии за БППМН в общините и районите, през които преминават натоварени железопътни линии, съвместно с инспектори от транспортна полиция, са реализирани дейности по **превенция на противообществените прояви и престъпления по железопътния транспорт**. През 2017 г. е продължило (макар и в по-малки размери, в сравнение с предходните години), разпространението на превантивно-агитационни материали, беседи и дискусии в часа на класа, особено в училищата, които се намират в близост до релсов път и гари. Проведени са работни срещи и са изнасяни беседи от служители на транспортна полиция, секретари на местни комисии, ИДПС, обществени възпитатели. В инициативите вземат участие **959 подрастващи** (456 малолетни и 503 непълнолетни), като обсъжданите теми са: „Опасни игри“; „Безопасно поведение при преминаването през железопътни прелези и линии“; „Отговорни по време на път“; „Правила за безопасно пътуване с железопътния транспорт и рискови ситуации в близост до железопътната линия.“; „Превенция на престъпността и агресията по железопътния транспорт“; „Железопътния транспорт – опасности и отговорности“; „Превенция на снижаването на възрастта на извършването на престъпления в обектите на железопътния транспорт“; „Превенция относно хвърлянето на камъни по подвижни влаксови състави и поставяне на препятствия по железния път“; „Противообществени прояви и престъпления по железопътния транспорт“; „Мерки за предпазване на живота и здравето в близост до железопътната линия.“; „Контрол върху поведението на децата през почивните дни и ваканциите за превенция на противообществени прояви и престъпления по железопътния транспорт“; „Видовете престъпления по железопътния транспорт и какви рискове крие играта около релсите и вагоните на железопътния транспорт“; „Движение и игри в района на гари и релсов път. Опасности, последици и мерки за безопасност“; „Железопътните релси не са място за игра и снимки“; „Опасност за живота, щети и наказания, свързани с противообществените прояви в железопътния транспорт“; „Какво може да се случи в района на гарите и релсовия път“; „Пазете своя живот и този на другите хора. Бъдете разумни край железопътните релси.“; „Да се запознаем с влак, релси и железопътна гара“; „С влак до целта“; „Калпазански рай – театрална постановка“; „Хората, които ни помагат“; „Пътна безопасност“; „Последици при игра край железопътната линия“; „Опасно селфи“; „Как се пресича железопътния прелез?“; „Играйте безопасно“; „Права и задължения на пътниците в железопътния транспорт“; „Вандализъм“; „Кражба“; „Вероятни опасности

при пътуване”; „Железопътният транспорт и закона”; „Опасни релси”; „Кражби и увреждане на имущество“; „Безопасна ваканция”.

3. Дейност на превантивните центрове и консултативните кабинети към МКБППМН

Помощните органи на МКБППМН – консултативните кабинети и централните за социална превенция, регламентирани в чл. 10, ал. 2 от ЗБППМН, са утвърдени, ефективни и съвременни форми за превенция и консултиране. **През 2017 г., в страната са функционирали 131 помощни органи** (127 през 2016 г., и при 129 през 2015 г.) **на МКБППМН.**

В Центровете и кабинетите мултидисциплинарни екипи от специалисти (психолози, педагози, психиатри, юристи, лекари и други) осъществяват голяма част от превантивната и корекционно-възпитателната работа. Провеждат се и психо-социални интервенции с деца с девиантно поведение и наложени възпитателни мерки. Особено резултатна е дейността на централните и кабинетите при привеждане в изпълнение на мярката по чл. 13, ал. 1, т. 3 от ЗБППМН *„задължаване да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението”*, както и мярката за родителите по чл. 15, ал.1, т. 2 *„задължаване да посещават специално организирани беседи и консултации по въпросите на възпитанието”*.

Като помощни органи на местните комисии, централните и кабинетите подпомагат процеса на превъзпитание и ресоциализация на подрастващите. Чрез тях се организират различни дейности на местните комисии – превантивни кампании, обучителни семинари, издават се информационни материали за усъвършенстване на квалификацията на специалистите в системата за БППМН. Към много центрове и кабинети са създадени и клубове на обществените възпитатели, на педагогическите съветници и класните ръководители, клубове на непълнолетни, обучени да работят с връстници с проблеми в поведението.

Дейността на специалистите в централните и кабинетите към МКБППМН включва индивидуална работа за ресоциализация на малолетни и непълнолетни, адаптиране и интегриране на деца, пребивавали във ВУИ, СПИ, поправителни домове и условно осъдени. Цели се постигането на позитивна промяна в мотивацията за личностно развитие и социално включване

Акцент в дейността на тези структури е идентифицирането на проблемните сфери на детето (здравни, социални, образователни), извършването на консултативна

дейност с деца и родители по въпросите на девиациите и поведението на подрастващите, проблеми при нарушена социална адаптация и общуване, справяне с гняв и агресия, кризи в семейството и конфликти, злоупотреба с психоактивни вещества, развиване на социални умения и т. н.

4. Други дейности на МКБППМН

Като добра превантивна практика се е утвърдила инициативата „Открити дни на МКБППМН”. В тях секретари, членове на МКБППМН и обществени възпитатели запознават обществеността с дейността и приоритетите на МКБППМН; със Закона за БППМН; с дейността на обществените възпитатели; с дейността на помощните органи на местните комисии – консултативните кабинети и центровете за превенция. Целта е децата и родителите да бъдат насочени, при нужда, да потърсят адекватна на потребностите им помощ.

През 2017 г., над 1/3 от МКБППМН продължават поддържането на **сайтове и фейсбук страници**, в които се предоставя актуална и полезна информация по проблемите на девиациите в поведението на подрастващите.

МКБППМН, в сътрудничество с инспекторите на ДПС, дирекциите за социално подпомагане и органите по образованието оказват **социална подкрепа на малолетни и непълнолетни с поведенчески проблеми**. Организирант се благотворителни кампании за деца в неравностойно социално положение.

Секретарите на МКБППМН и обществените възпитатели, в съответствие със Закона за закрила на детето и Наредба № 1 за обществения ред и сигурност на общините участват в **съвместни проверки** със социални работници, ИДПС, полицейски инспектори за спазване на предвидените ограничения, засягащи малолетни и непълнолетни, свързани с вечерния час, наложени възпитателни мерки по ЗБППМН, употреба на алкохол и дрога. Секретарите и обществените възпитатели продължават да участват в междуведомствени мобилни групи за **работа със скитащи, проседи и безнадзорни деца**. МКБППМН участват и в междуинституционалните екипи във връзка с **Координационния механизъм за взаимодействие при работа по случаи на деца, жертви или в риск от насилие и взаимодействие при кризисна интервенция** (от 15. 03. 2010 г.).

Превенцията и противодействието на асоциалното поведение се осъществяват в сътрудничество на местните комисии с инспекторите на ДПС:

подготовка и разглеждане на възпитателните дела; изпълнение и контрол на възпитателните мерки по чл. 13, ал. 1, т. 6, т. 7 и т. 8 от ЗБППМН; привеждане в изпълнение на други възпитателни мерки; контролна дейност; дейностите по Наредбата за специализирана закрила на деца на обществени места; превенция на футболното хулиганство. В изпълнение на разпоредбата на чл. 10 от ЗБППМН, местните комисии, съвместно с ИДПС и дирекциите “Социално подпомагане”, издирват и установяват малолетни и непълнолетни, които се нуждаят от помощ и вземат мерки за тяхната защита и развитие.

Добра съвместна практика на местните комисии с полицейските органи е инициативата „**Детска полицейска академия**”. Децата придобиват познания за правозащитната роля на полицията, усвояват знания и умения за избягване на рискови ситуации, за предпазване от насилие в дома и на улицата, по безопасност на движението и други. През последните години се е утвърдила и инициатива на МВР „Детско полицейско управление“, чиято реализация се осъществява в сътрудничество с МКБППМН. Инспекторите продължават да работят по програмите „Работа на полицията в училищата” и „Час на полицая”. ИДПС участват и в разкриването на криминални престъпления, изпълняват и функции във връзка с осъществяването на полицейска закрила на децата.

МКБППМН имат добро структурно и функционално **взаимодействие с дирекциите за социално подпомагане (ДСП)**.

Структурните взаимодействия се осъществяват чрез участието на социален работник в МКБППМН. На заседанията на тричленни състави, които разглеждат възпитателни дела по ЗБППМН, присъстват представители на ДСП и изразяват свои становища. В центровете за социална превенция и консултативните кабинети също се привличат социални работници. Местните комисии и ДСП обменят информация относно децата и семействата, които се нуждаят от закрила и социална подкрепа.

Функционалните взаимодействия са свързани с организирането на социално-превантивната дейност в общината (района). Местните комисии и дирекциите „Социално подпомагане“ проучват малолетни и непълнолетни, и техните семейства, които се нуждаят от помощ и грижа, и предприемат мерки за тяхната социална закрила, развитие и реализация; съдействат им при решаване на битови, трудови и социални въпроси. Двете институции системно обменят информация за децата в риск и техните семейства, информация за семейната и приятелска среда на детето, информация за

децата с наложени възпитателни мерки по ЗБППМН, подготвят социални доклади за възпитателни дела, провеждат работни срещи по актуални проблеми.

С цел обхващане на деца и неотпадането им от училище, членове на местните комисии и обществени възпитатели, училищните комисии за превенция (УКП), с участието на представители на ДСП, посещават адреси и провеждат срещи, разговарят с родителите и децата, за които има опасност да отпаднат от училище. В програмата „Обществена трапезария“ са включени такива деца и техните семейства. След подадени сигнали от местните комисии до дирекциите „Социално подпомагане“, са отпускани социални помощи. Когато се е налагало, са извеждани деца от семейството. Социалните работници са съдействали на МКБППМН за издирване на деца, склонни да извършват противообществени прояви, на деца – обект на малтретиране или родителска безотговорност. МКБППМН са информирали ДСП за деца, настанени във ВУИ и СПИ. След прекратяване на престоя им в тези заведения, са предприемани съвместни мерки за тяхната образователна, трудова и социална адаптация и интеграция.

Продължава **доброто взаимодействие на МКБППМН с прокуратурата**. Прокурорите са канени за участие в заседания на МКБППМН, в обучителни семинари, организирани от комисииите. Редовно се извършват проверки по реда на надзора от районните прокуратури на дейността на МКБППМН.

Местните комисии поддържат редовни контакти със **средствата за масова информация**. Чрез рубрики, публикации и предавания в местните медии, комисииите информират и привличат обществеността за решаване на проблемите по превенция на асоциалното поведение на децата и ограничаване на криминогенните фактори.

II. Дейност на Централната комисия за БППМН

Регламентираните в Закона за БППМН основни функции на Централната комисия са в сферите на методическото ръководство и контрол върху работата на местните комисии за БППМН, анализ на данни, изготвяне на прогнози, провеждане на изследвания, програми за превенция и противодействие на детското асоциално поведение, координация на действията на държавните органи и юридическите лица с нестопанска цел по отношение на превенцията и противодействието на противообществените прояви и престъпността при ненавършилите пълнолетие.

1. Изследователска и аналитична дейност

Основната дейност на Централната и местните комисии за БППМН е свързана с организацията на първичната превенция – съответно на национално и общинско ниво. В тази връзка, ЦКБППМН организира и проведе проучване на тема: „Диагностика на подрастващи извършители на противообществени прояви“. Проучването е пилотно и е реализирано на територията на град София.

Целта на изследването е да се изготви ръководство за диагностика на малолетни и непълнолетни извършители на противообществени прояви и превантивна работа с тях, основана на социално-психологически тренинг, с фокус върху социалното функциониране, мотивацията и поведението на малолетните и непълнолетните. Сравнени са изследователски данни от САЩ, които са международно признати, с такива от България. Посредством изготвените въпросници са изследвани социално-психологическите характеристики на подрастващи извършители на противообществени прояви с наложени възпитателни мерки по ЗБППМН.

Използвани са пет категории въпросници (Поведенчески проблеми или делинквентност; Управление на гнева; Негативни влияния от връстниците; Ниска успеваемост в учебния процес и Конфликти с връстници), с помощта на които са констатирани поведенчески проблеми по седем категории противообществени прояви (благство, употреба на психоактивни вещества, кражби, побой, присвояване, телесна повреда и хулиганство).

Резултатите от изследването показват, че психологическите девиации и противоправно поведение на изследваните юноши са провокирани от дисбалансираната им социална среда и то основно в семейен план или от негативни поведения на връстниците.

Изведени са конкретни препоръки към подрастващите и техните родители: към децата – спазване на правилата и очакванията в дома, училището и извънучебната среда; премахване на нагласи за противоправни деяния; формиране на нагласи за контрол над бързо възникващия гняв; регулярно изразяване на съпричастност, загриженост и чувствителност на мисли и чувства към нуждите на другите; към родителите – създаване и поддържане на подходящи граници във взаимоотношенията родител - дете; формиране и прилагане на ефективни умения при общуване с децата.

Въз основа на резултатите от изследването е изготвено и методическо ръководство за местните комисии за извършване на такава диагностика. *(Пълният*

текст на изследването и методическото ръководство са приложени на електронен носител)

В рамките на дейностите, планирани в Раздел «Изследователска и аналитична дейност по превенция на противообществените прояви и престъпления сред малолетните и непълнолетните», Централната комисия изготви „**Анализ на състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните**». Анализът разглежда състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетни и непълнолетни, структурата на престъпността при малолетните и непълнолетните, криминогенните фактори, формиращи детското девиантно поведение, семейните, социалните и други характеристики на водените на отчет и преминалите през детските педагогически стаи към МВР, дейността на централната и местните комисии. Анализът е приложен към отчетния доклад за дейността на комисията и е предоставен на Министерския съвет на разположение на всички заинтересовани.

2. Дейност по методическо ръководство и контрол върху дейността на местните комисии

Контролът върху дейността на местните комисии и методическото им подпомагане е съществена част от дейността на ЦКБППМН. В изпълнение на тази своя функция Централната комисия извърши на територията на София обследване на дейността на местните комисии и обществените възпитатели. На базата на изследването бяха дефинирани проблемни сфери в работата им и в резултат актуализирано методическото ръководство за подбор и оценка на дейността на обществените възпитатели.

3. Квалификационна дейност

Друга, не по-малко важна част от дейността на ЦКБППМН по методическо ръководство на местните комисии, е **повишаването на квалификацията** на кадрите в системата на БППМН. Различните форми и методи за повишаване на квалификацията им (семинари, тренинги, консултации), са и своеобразен начин както за оказване на методическа помощ, така и за контрол върху дейността на комисииите.

В изпълнение на тези функции на ЦКБППМН и в съответствие с разпоредбите на Правило 22 от Минималните стандартни правила за правораздаване при непълнолетните за непрестанно повишаване на квалификацията на работещите с деца с

девиантно поведение, беше проведена **Национална работна среща - обучение на секретарите на МКБППМН от цялата страна**. Към срещата проявиха интерес и участваха и заместник-кметове, председателстващи, съгласно ЗБППМН местните комисии и кметове на общини и райони. Участниците в срещата бяха запознати с двете цитирани по-горе изследвания – „Диагностика на подрастващи, извършители на противообществени прояви“ и обследването на работата на местните комисии и дейността на обществените възпитатели. Всеки участник получи и компактдиск с методически материали, изготвени от Централната комисия.

Участниците в семинара бяха запознати с утвърдени практики за работа по ресоциализация на малолетни и непълнолетни с девиантно поведение в Англия и Уелс, представени от инспектор в Скотланд Ярд. Бяха представени и успешни практики от работата на местните комисии в страната: „Добрият човек, добрата постъпка“ – МКБППМН – район „Сердика“ – София; „Социалната ангажираност на децата като форма на превантивна работа“ – МКБППМН – Гоце Делчев. Интерес предизвика разработката на доц. Гинка Механджийска „Методика на домашните посещения при работа с деца с девиантно поведение“.

С цел повишаване на професионалните знания и умения на участниците, в програмата на работната среща – обучение беше включено решаване на сложни казуси възникнали в практиката на местните комисии за БППМН. Решаването на казуси също е своеобразна форма за контрол на знанията и уменията на участниците в националната среща, както и форма на оказване на методическа помощ и ръководство.

През 2017 година **Центърът за квалификация към ЦКБППМН** проведе два обучителни семинара с новоназначени секретари на МКБППМН по различни теми: „Правна и институционална рамка на дейността по превенция и противодействие на детското девиантно поведение“; Специфики в превъзпитанието на деца с девиантно поведение“; „Превенция при фейсбук-фотографията“; „Домашното насилие и девиантното поведение на подрастващите“; „Поведение и поведенчески проблеми при подрастващите в междуличностен и личностен аспект“; „Социално-психологически техники за превенция“; „Супервизия в практиката на местните комисии за БППМН“; „Емоции в работата и семейството“; „Превенция на зависимости и зависимо поведение сред децата“; „Системен подход при оценка на работа с деца в риск“; „Ролята на прокуратурата и взаимодействието ѝ с местните комисии“ и други. Интересът към занятията в Центъра е много голям и становищата на преминалите обучение е, че темите са подбрани сполучливо, занятията са на високо ниво и придобитите знания и

умения са от особена полза. За лектори в центъра се канят университетски преподаватели, действащи магистрати и висококвалифицирани специалисти от практиката. На проведените два квалификационни семинара бяха обучени над 40 ноеназначени секретари на МКБППМН.

4. Координация и съвместна дейност с други институции

ЦКБППМН продължи участието си в **работните групи на ДАЗД по превенция на насилието при децата, проблемите на децата бежанци и изготвяне на координационен механизъм са работа с тези деца.**

В изпълнение на координиращата функция на Централната комисия беше изготвена бюджетна прогноза - предложение до МФ относно разчитането на средства по бюджетите на общините за дейността на местните комисии за БППМН за 2018 година. **Беше изготвена и бюджетна прогноза за дейността на ЦКБППМН за периода 2018 – 2020 година.**

Продължи работата на секретаря на Централната комисия в работната група към Министерство на правосъдието по изготвяне на нов закон за отклоняване на непълнолетни от наказателно производство. Продължи и участието на ЦКБППМН в работната група към Министерството на здравеопазването за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците.

За Министерството на младежта и спорта и Националния съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси бяха изготвени информации – анализи на дейността на местните комисии за БППМН по превенция на престъпността. Съвместно с Държавна агенция „Архиви“, ЦКБППМН подготви ново Методическо указание за архивиране и съхранение на документацията на ЦКБППМН и МКБППМН.

5. Информационна дейност

Поради липсата на средства в бюджета на ЦКБППМН през 2017 г., беше преустановено издаването на печатния орган на ЦКБППМН **„Обществено възпитание“**. Списанието е единственото специализирано издание в страната по проблемите на детското девиантно поведение и е високо оценявано от работещите в системата за БППМН и други специалисти, занимаващи се с детската проблематика. Продължи консултативната дейност със секретарите на МКБППМН, докторанти и студенти по проблемите на асоциалното поведение.

6. Заседание на Централната комисия

През м. октомври беше проведено **редовно заседание на Централната комисия** за БППМН при следния дневен ред:

1. Представяне и приемане на доклад “Състояние и тенденции на престъпността и противообществените прояви и престъпността при малолетните и непълнолетните през 2016 година”.

2. Представяне на Изследване на дейността на обществените възпитатели и Изследване на дейността на центровете за превенция и консултативните кабинети – помощни органи на местните комисии за БППМН.

3. Представяне на механизма за обхващане на децата в училище и постигнатите резултати

4. Обсъждане на бюджета на ЦКБППМН за 2018 г.

Пленарният състав на комисията прие отчета за дейността на комисията, запозна се с проведените изследвания и взе решение за необходимостта от увеличаване на бюджета на Централната комисия за 2018 г.

В заключение следва да се посочи, че функциониращата в страната система за превенция и противодействие на детското девиантно поведение е добре развита, хуманна и ефективна. Ограничаването на въздействието на криминогенните фактори предполага организационно, кадрово и финансово укрепване на тази система и усъвършенстване на взаимодействието на държавните органи и неправителствените организации, ангажирани с превенцията на асоциалното поведение сред децата. Тези особености би следвало да бъдат отчетени и взети предвид при промени в законодателната рамка.